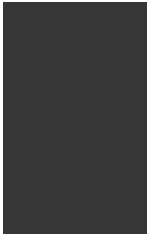

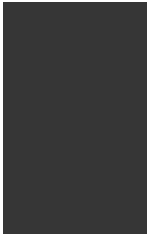

การจับ การค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของกรมสรรพสามิต

-
- ▶ ประมวลกฎหมายหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16)
วางหลักว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพัสดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

-
-
- ▶ การจับกุมผู้กระทำผิดตาม ป.วิ.อาญา กำหนดไว้ 2 หลักเกณฑ์ คือ
จับโดยมีหมายจับ และจับโดยไม่มีหมายจับ

► การจับโดยมีหมายจับ ได้บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อาญา มาตรา ๖๖ โดยมีเหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

๑. ต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลน่าจะกระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี หรือ

๒. ต้องมีหลักฐานตามสมควรว่า บุคคลใดน่าจะกระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

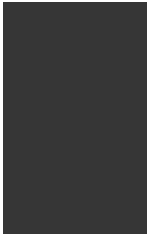
► การจับโดยไม่มีหมายจับ ซึ่ง ป.วิ.อาญา มาตรา 78 ได้วางหลักไว้
กล่าวคือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับ
หรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

1. เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 80
2. เมื่อพบบุคคลโดยพฤติการณ์อันควรสงสัยว่า ผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคล
หรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำ
ความผิด
3. เมื่อมีเหตุที่ออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา 66 (2) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้
ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
4. เป็นจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนี หรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา

▶ **ฎีกาที่ ๓๗๕๑/๒๕๕๑** ตำรวจค้นตัวจำเลยขณะขายก๋วยเตี๋ยวอยู่ที่ร้านของจำเลย ร้านขายก๋วยเตี๋ยวเป็นที่สาธารณสถาน ตำรวจมีอำนาจค้นตัวบุคคลที่ต้องสงสัยว่ามีสิ่งของผิดกฎหมายอยู่ในตัวได้ตาม ป.วิ.อาญา ม.๙๓ โดยไม่ต้องมีหมายค้น และเมื่อพบเมทแอมเฟตามีนอยู่ในครอบครองของจำเลย ตำรวจมีอำนาจจับโดยไม่ต้องมีหมายจับ เพราะเป็นการจับในความผิดซึ่งหน้าตาม ป.วิ.อาญา ม.๗๘ (๑)

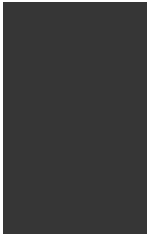
ฎีกาที่ ๖๘๙๔/๒๕๔๙ ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเล่นและแผ่นเกมเป็นสาธารณสถาน เมื่อตำรวจค้นพบแผ่น CD เกมละเมิดลิขสิทธิ์ ตำรวจมีอำนาจค้นตาม ป.วิ.อาญา ม.๙๓ และมีอำนาจจับเพราะเป็นความผิดซึ่งหน้าโดยไม่ต้องมีหมายจับตาม ป.วิ.อาญา ม.๗๘ (๑) ประกอบ ม.๘๐ ว.๑

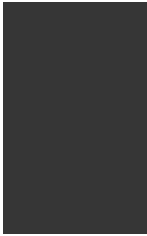
-
- ▶ **ฎีกาที่ 7454/2544** เจ้าพนักงานตำรวจผู้ร่วมจับจำเลยได้แอบซุ่มดูอยู่ที่หน้าบ้านจำเลย ห่างประมาณ 30 เมตร ชุดหนึ่ง และ 20 เมตรอีกชุดหนึ่ง เห็นสายลับมอบธนบัตรให้จำเลย แล้วจำเลยไปนำสิ่งของที่ซุกซ่อนมามอบให้สายลับซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีน 4 เม็ด การที่ เจ้าพนักงานตำรวจเห็นการกระทำดังกล่าวของจำเลยเป็นการเห็นจำเลยกำลัง กระทำ ความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดซึ่งหน้า
 - ▶ **ฎีกาที่ 2612/2543** ร.ต.อ. จ กับพวก ล่อซื้อและจับกุมผู้ขายยาบ้าได้พร้อมของกลาง ยาบ้าและธนบัตรล่อซื้อ แม้ พ.ต.ท.อ ได้ลงชื่อในบันทึกการจับกุมโดยตนเองไม่ได้ร่วมจับกุม ก็เป็นเพียงการกระทำไม่ชอบของ พ.ต.ท.อ ไม่มีผลให้การจับกุมไม่ชอบ

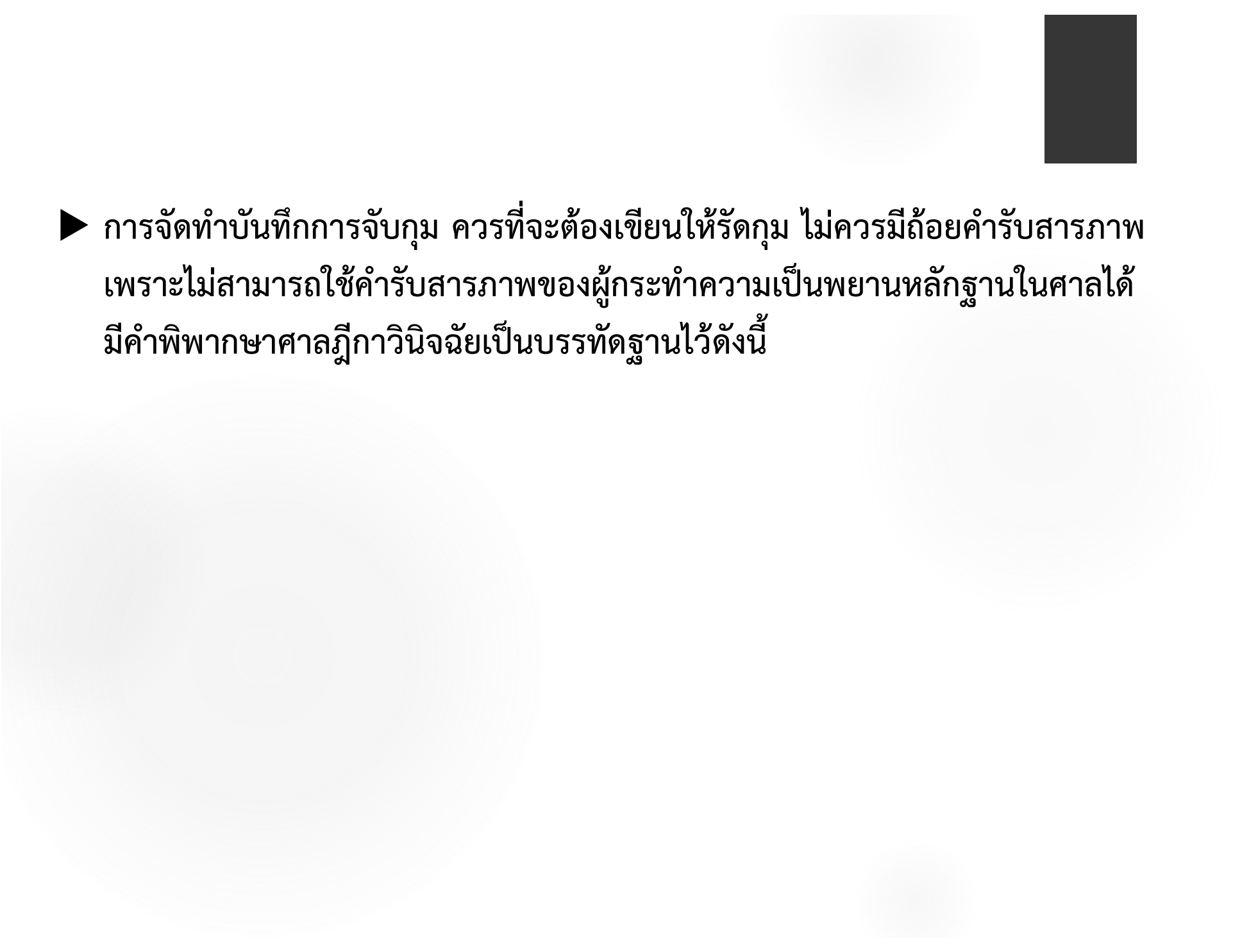
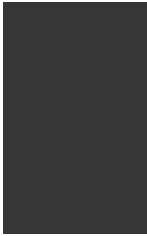
-
- ▶ ฎีกาที่ ๖๙๘/๒๕๑๖ (ประชุมใหญ่) ตำรวจแอบซุ่มดูพวกเล่นการพนันในบ้านจึงเข้าจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับและหมายค้น

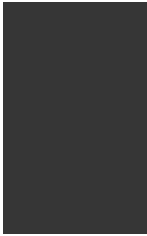

▶ กระบวนการหลังการจับกุมผู้กระทำความผิด

-
- ▶ เจ้าพนักงานผู้จับต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่า เขาจะถูกจับกุม
 - ▶ สิทธิจะไม่ให้การ/ให้การก็ได้ และถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
 - ▶ สิทธิที่จะพบทนายและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ
 - ▶ แจ้งญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ ทราบถึงการจับกุม ก็ให้เจ้าพนักงานดำเนินการได้ หากสามารถดำเนินการได้โดยสะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด
 - ▶ ผู้จับกุมต้องสั่งให้ผู้ถูกจับ (หากกรณีจำเป็นให้จับตัวไป) ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่จับกุม เว้นแต่ สามารถนำไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ขณะนั้น

-
- ▶ ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ของที่ทำการของพนักงานสอบสวน (ป.วิ.อาญา มาตรา 84)
 - ▶ แจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับกุมให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งแก่ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง และมอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับ (ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรคแรก (1))

-
-
- ▶ การจัดทำบันทึกการจับกุม ควรที่จะต้องเขียนให้รัดกุม ไม่ควรมีถ้อยคำรับสารภาพ เพราะไม่สามารถใช้คำรับสารภาพของผู้กระทำความผิดเป็นพยานหลักฐานในศาลได้ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ดังนี้

-
- ▶ **ฎีกาที่ ๘๑๔๘/๒๕๕๑** บันทึกรับการจับกุมมีข้อความว่าจำเลยให้การรับสารภาพ จึงต้องห้ามมิให้นำคำรับสารภาพในชั้นจับกุมของผู้ถูกจับมารับฟังเป็น พยานหลักฐานตาม ป.วิ.อาญา ม.๘๔ วรรคสี่ บันทึกรับการจับกุมไม่มีข้อความใดที่ บันทึกรับการแจ้งสิทธิแก่จำเลยผู้ถูกจับตามที่ ป.วิ.อาญา ม. ๘๓ วรรคสอง บัญญัติไว้ เลย ถ้อยคำอื่นของจำเลยตามบันทึกรับการจับกุมจึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

▶ การค้นหาตาม ป.วิ.อาญา ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสรรพสามิต

▶ การค้ำตาม ป.วิ.อาญา ก็แบ่งออกเป็น 2 หลักเกณฑ์ คือ

1. ค้ำโดยมีหมายค้ำ
2. การค้ำโดยไม่มีหมายค้ำ

การออกหมายค้นเป็นอำนาจของศาล โดย ป.วิ.อาญา มาตรา 69 ได้วางหลักว่า เหตุที่จะออกหมายค้นได้มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา
2. เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด
3. เพื่อพบและช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
4. เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ
5. เพื่อพบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบ หรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

- ▶ การขอหมายค้น จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.๒๕๔๘ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

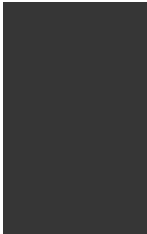
- ผู้มีอำนาจในการร้องขอให้ออกหมาย

๑. ต้องเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ขึ้นไป หรือกรณีเป็นตำรวจต้อง มียศ ร.ต.ต. ขึ้นไป
๒. จะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนหรือสอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายนั้น
๓. ต้องพร้อมจะมาให้ผู้พิพากษาสอบถามก่อนออกหมายได้ทันที
คำร้องขอให้ศาลออกหมายค้น ต้องมีรายละเอียดและเอกสารประกอบดังต่อไปนี้

-
-
- (1) ต้องระบุลักษณะสิ่งของที่ต้องการหาและยึด หรือชื่อตัว ชื่อสกุล รูปพรรณ อายุของบุคคลที่ต้องการหา และสถานที่ที่จะค้น ระบุบ้านเลขที่ ชื่อตัว ชื่อสกุลและสถานะของเจ้าของหรือผู้ครอบครองเท่าที่ทราบ หากไม่สามารถระบุบ้านเลขที่ที่จะค้นได้ ให้ทำแผนที่ของสถานที่ที่จะค้นและบริเวณใกล้เคียงแทน
 - (2) ต้องระบุเหตุที่จะออกหมายค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 69 พร้อมสำเนาเอกสารซึ่งสนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายค้น
 - (3) แนบบแบบพิมพ์หมายค้นที่กรอกข้อความครบถ้วนแล้วพร้อมสำเนา รวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกรายชื่อผู้ต้องหา หนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เป็นต้น มาท้ายคำร้อง

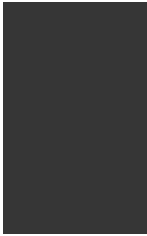

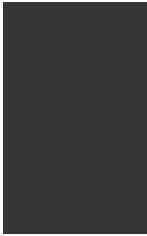
- ▶ การค้นโดยไม่มีหมายค้น ป.วิ.อาญา มาตรา 92 วรรคหนึ่ง วางหลักว่า ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้
 1. มีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือ พฤติการณ์อื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น
 2. เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
 3. เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

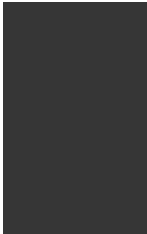
4. เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบกับทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

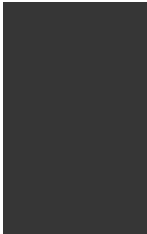
5. เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้ถูกจับเป็นเจ้าของบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78

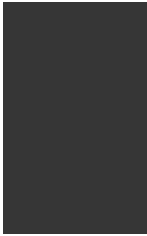
-
- ▶ ที่รโหฐาน หมายความว่าถึง ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้สาธารณสถานดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (ป.วิ.อาญา ม.๒ (๑๓))
 - ▶ สาธารณสถาน หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ (ป.อาญา ม.๑ (๓))
 - ▶ ดังนั้น ที่รโหฐาน จึงหมายถึง สถานที่ที่ประชาชนไม่มีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้
 - ▶ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ดังนี้

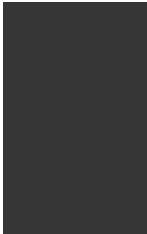
-
- ▶ **ฎีกาที่ ๓๗๕๑/๒๕๕๑** ตำรวจค้นตัวจำเลยขณะขายก๋วยเตี๋ยวอยู่ที่ร้านของจำเลย ร้านขายก๋วยเตี๋ยวเป็นที่สาธารณสถาน ตำรวจมีอำนาจค้นตัวบุคคลต้องสงสัยว่ามีสิ่งของผิดกฎหมายอยู่ในตัวได้ตาม ป.วิ. อาญา ม.๙๓ โดยไม่ต้องมีหมายค้น และเมื่อพบเมทแอมเฟตามีนอยู่ในครอบครองของจำเลย ตำรวจมีอำนาจจับโดยไม่ต้องมีหมายจับ เพราะเป็นการจับในความผิดซึ่งหน้าตาม ป.วิ.อาญา ม.๗๘ (๑)

-
- ▶ **ฎีกาที่ ๘๘๓/๒๕๒๐ (ประชุมใหญ่)** สถานที่ค้าประเวณี แม้จะเป็นสถานที่ผิดกฎหมาย แต่ประชาชนทั่วไปมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ จึงเป็นสาธารณสถาน ตำรวจมีอำนาจค้นโดยไม่ต้องมีหมายค้นเพราะไม่ใช่ที่รโหฐาน

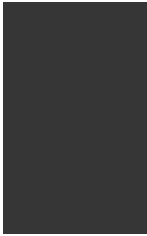
-
- ▶ ตัวอย่างคำพิพากษาตามศาลฎีกา ที่วินิจฉัยตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 92
อนุมาตรา (2) และ (5)

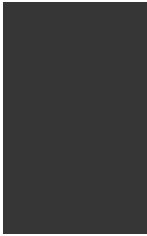
-
- ▶ **ฎีกาที่ 4461/2546** ก่อนทำการค้นเจ้าพนักงานตำรวจเห็นจำเลยโยนสิ่งของออกไปนอกหน้าต่างต่าง เมื่อตรวจดูพบว่าเป็นเมทแอมเฟตามีน จึงเป็นกรณี
ที่เจ้าพนักงานตำรวจพบการกระทำผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง
อันเป็นความผิดซึ่งหน้าและได้กระทำลงในที่รโหฐาน เจ้าพนักงานตำรวจย่อมมี
อำนาจจับจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือหมายค้นตาม ป.วิ.อาญา มาตรา
78 (1) , 92 (2)

-
- ▶ **ฎีกาที่ 2548/2547** สืบตำรวจ ส. แอบซุ่มดูอยู่ห่างจากห้องเกิดเหตุประมาณ 8 เมตร เห็นจำเลยส่งมอบเมทแอมเฟตามีน 10 เม็ด ให้แก่สายลับ เมื่อเข้าตรวจค้นภายในห้องเกิดเหตุก็พบเมทแอมเฟตามีนอีก 8 เม็ด การกระทำความผิดของจำเลยกับการเข้าตรวจค้นและจับกุมของร้อยตำรวจเอก ม. กับสืบตำรวจโท ส. และพวก เป็นการกระทำหน้าที่ต่อเนื่องกัน เมื่อพบเห็นจำเลยกำลังกระทำความผิดฐานจำหน่ายและมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอันเป็นความผิดซึ่งหน้าตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 80 จึงมีอำนาจค้นและจับโดยไม่ต้องมีหมายค้นและหมายจับตาม มาตรา 78 (1) ,92 (2)

-
- ▶ **ฎีกาที่ 4461/2540** จำสืบทำรวจ ส. และร้อยตำรวจเอก ป. จับจำเลยได้ขณะที่จำเลยกำลังขายวัตถุออกฤทธิ์ให้แก่จำสืบทำรวจ ส. ผู้ล่อซื้อ ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า ขณะนั้นธนบัตรที่ใช้ล่อซื้ออยู่ที่จำเลยและจำเลยคืนธนต่อสู้อ ถ้าปล่อยให้นิ่งซ้ำกว่าจะนำหมายจับและหมายค้นมาได้จำเลยอาจหลบหนีและพยานหลักฐานอาจสูญหาย จึงเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง จำสืบทำรวจ ส. และร้อยตำรวจเอก ป. จึงมีอำนาจเข้าไปในบริเวณบ้านที่เกิดเหตุอันเป็นที่รโหฐานในเวลากลางคืนโดยไม่ต้องมีหมายค้น และมีอำนาจจับจำเลยซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายจับตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 80,81 ประกอบมาตรา 92 (2) และ 96 (2)

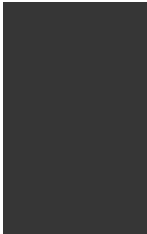
วิธีการค้นใน-tier ๑

-
- ▶ ป.วิ.อาญา มาตรา 94 ได้วางหลักไว้ว่า ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ทำการค้นในที่รโหฐาน สิ่งเจ้าของหรือคนอยู่ในที่นั้นหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้อยอมให้เข้าโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกสมควรในอันที่จัดการตามหมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือถ้าค้นโดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง
 - ▶ ถ้าบุคคลดังกล่าวในวรรคต้นมิยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะเปิดหรือทำลายประตู ประตูเรือน รั้วหรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้

-
- ▶ **ฎีกาที่ 6405/2545** การจับ ส. ที่บ้านได้กระทำโดยมีหมายจับและหมายค้น เมื่อแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ และแสดงหมายค้น ส. ซึ่งยื่นอยู่ด้านในรั้ว บ้านได้ปิดล็อกกุญแจหน้าบ้าน แล้ววิ่งหนีเข้าบ้านไปปิดล็อกกุญแจด้านในอีก ชั้นหนึ่งและไม่ยอมเปิดประตูอ้างว่าจะไปมอบตัวในวันหลัง แสดงว่า ส. ไม่ยอม ให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้าไปจับกุม การที่เจ้าพนักงานตำรวจเข้าไปใช้ไม้กระแทก ประตูบ้านที่ปิดล็อกกุญแจด้านในไว้จนเปิดออกแล้วเข้าไปจับ ส. จึงเป็นกรณี จำเป็นซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้จัดการตามหมายค้นมีอำนาจกระทำได้ตาม ป.วิ. อาญา มาตรา 94 วรรคสอง

การค้ำในทีรโหฐาน ตามปกติจะต้องกระทำการค้ำ
ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก

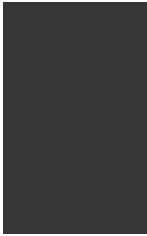
-
- ▶ 1. เมื่อลงมือคั้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะคั้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้
 - ▶ 2. ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้คั้นได้เป็นกรณีพิเศษ จะทำการคั้นในเวลากลางคืนก็ได้
 - ▶ 3. การคั้นเพื่อจับผู้ดูร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

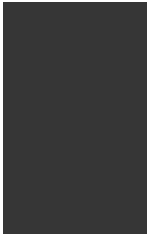

คำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 96

- ▶ **ฎีกาที่ 4461/2540** จำสืบทำรวจ ส. และร้อยตำรวจเอก ป. จับจำเลยได้ขณะที่จำเลยกำลังขายวัตถุออกฤทธิ์ให้แก่จำสืบทำรวจ ส. ผู้ล่อซื้อ ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า ขณะนั้นธนบัตรที่ใช้ล่อซื้ออยู่ที่จำเลยและจำเลยตื่นรนต่อสู้ ถ้าปล่อยให้นิ่งช้ากว่าจะนำหมายจับและหมายค้นมาได้จำเลยอาจหลบหนีและพยานหลักฐานอาจสูญหาย จึงเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง จำสืบทำรวจ ส. และร้อยตำรวจเอก ป. จึงมีอำนาจเข้าไปในบริเวณบ้านที่เกิดเหตุอันเป็นที่รโหฐานในเวลากลางคืนโดยไม่ต้องมีหมายค้น และมีอำนาจจับจำเลยซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายจับตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 80,81 ประกอบมาตรา 92 (2) และ 96 (2)

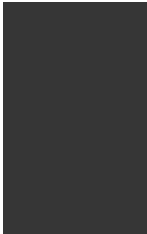
-
- ▶ **ฎีกาที่ 4950/2540** ในขณะที่เข้าตรวจค้นและจับกุมผู้ต้องหาลักลอบเล่นการพนัน เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีหมายจับและหมายค้น แต่เห็นว่า การเล่นการพนันเป็นการกระทำผิดซึ่งหน้า หากไม่เข้าตรวจค้นและจับกุมทันทีตามที่พลเมืองดีแจ้ง ผู้ต้องหาอาจหลบหนีไปได้ เป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง จึงตรวจค้นในเวลากลางคืนได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 92 (2) ประกอบมาตรา 96 (2) จำเลยที่ 1 ชัดขวางการจับกุมเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 138 วรรคหนึ่ง

-
- ▶ **ฎีกาที่ 1087/2492** กำหนดเห็นเจ้าของบ้านกับพวกกำลังต้มกลั่นสุราอยู่ในบ้าน
ในเวลากลางคืน ถ้าไม่จับในขณะที่กำลังกระทำความผิดเช่นนั้นก็จะไม่เป็นประจักษ์
แจ้งว่าผู้นั้นกระทำความผิดและพยานหลักฐานของกลางก็จะจับไม่ได้หรือไม่
ครบถ้วนบริบูรณ์ดังในเวลากระทำผิด เช่นนี้นับว่าเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งตาม ป.
วิ.อาญา มาตรา 96 (2) กำหนดกับราษฎร จึงมีอำนาจเข้าทำการจับกุมได้ไม่เป็น
ความผิดฐานบุกรุก

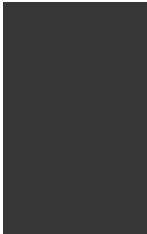
คำพิพากษาศาลฎีกา วินิจฉัยไม่ถือว่าเป็นเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่ง มีตัวอย่างดังนี้

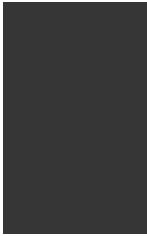
ฎีกาที่ 187/2507 จำเลยกระทำผิดซึ่งหน้าในความผิดลหุโทษในเวลากลางคืน แล้วหลบหนีเข้าบ้านของจำเลยซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้ไล่จับรู้จักเป็นอย่างดี เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยจะหลบหนีต่อไปอีก ไม่ถือว่าเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งตาม ป.วิ. อาญา มาตรา 96 (2) เจ้าพนักงานตำรวจผู้ไล่จับไม่มีอำนาจเข้าไปจับกุมอันเป็นที่รื้อฐานได้ การที่จำเลยเงื้อมมือจะฟันตำรวจที่เข้ามาจับ ถือว่าเป็นการป้องกันสิทธิของจำเลยให้พ้นจากภัยอันตรายพอสมควรแก่เหตุ

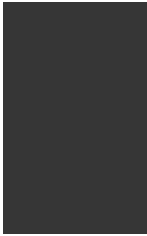
-
- ▶ **ฎีกาที่ 675/2483** พลดำรวจจะเข้าค้นหรือจับในที่รโหฐานได้ โดยไม่มีหมายจับนั้นก็แต่ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งเท่านั้น กรณีมีและกินสุราเถื่อนเพียงเล็กน้อย พลดำรวจจับของกลางได้แล้ว จำเลยวิ่งขึ้นเรือน พลดำรวจรู้ว่าเป็นเรือนของจำเลย และไม่ปรากฏว่าจำเลยจะชุกซ่อนหรือหลบหนีไปไหน ดังนั้นไม่เรียกว่าเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งที่จะเข้าจับกุมในบ้านเรือนจำเลยเวลากลางคืน

▶ การค้นในทีรโหฐานต้องค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่

-
- ▶ ป.วิ.อาญา มาตรา 102 วรรคหนึ่ง วางหลักว่า การค้นในที่รโหฐาน ก่อนลงมือค้นให้เจ้าพนักงานผู้ค้นแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และเท่าที่สามารถจะกระทำได้ให้ค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้นไม่ได้ ก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานดังนี้

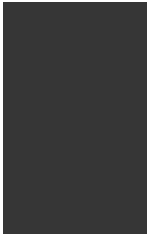
-
- ▶ **ฎีกาที่ 1455/2544** ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 97 และมาตรา 102 วรรคหนึ่ง การค้นโดยมีหมายค้นจะต้องดำเนินการโดยเจ้าพนักงานตำรวจผู้ถูกระบุชื่อในหมายค้น และทำการค้นต่อหน้าเจ้าของหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าของ สถานที่ที่จะค้น หรือมิฉะนั้นก็ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นสองคนที่ขอมาให้เป็นพยานก็ได้ ร้อยตำรวจเอก พ. ผู้ถูกระบุชื่อในหมายค้นเป็นหัวหน้าในการตรวจค้นและทำการตรวจค้นต่อหน้าจำเลยซึ่งเป็นบุตรของเจ้าของบ้าน จึงถือว่าเป็นบุคคลในครอบครัวตามที่ระบุในมาตรา 102 วรรคหนึ่ง แม้จำเลยจะยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ก็เป็นผู้เข้าใจสาระของการกระทำ และมีความรู้สึกผิดชอบเพียงพอที่จะให้ความยินยอมโดยชอบแล้ว ดังนั้นการค้นจึงชอบด้วยกฎหมาย

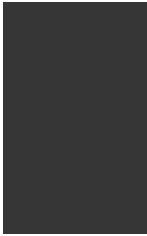
-
- ▶ **ฎีกาที่ 395/2519** การที่เจ้าพนักงานตำรวจค้นบ้านโจทก์ต่อหน้าคนในบ้านคนหนึ่งซึ่งตาบอดทั้งสองข้างและหูหนวก กับบุคคลอีกคนหนึ่งที่ได้เชิญมาเป็นพยานในการตรวจค้นนั้น เมื่อไม่ได้ความว่าเจ้าพนักงานตำรวจสามารถค้นต่อหน้าคนอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วได้ จึงเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจกระทำเท่าที่สามารถจะทำได้ และไม่อาจจะหาบุคคลใดมาเป็นพยานในการค้นมากไปกว่านั้น ถือได้ว่าเป็นการค้นที่ชอบด้วย ป.วิ.อาญา มาตรา 102

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็นการค้นไม่ชอบ ตาม ป.วิ.อาญา 102

ฎีกาที่ 4793/2549 การค้นพบธนบัตรของกลางในช่องปลาที่แขวนอยู่ข้างบ้านทิศ ตะวันออก นอกจากมิได้กระทำต่อหน้าจำเลยหรือสามีจำเลย ทั้ง ๆ ที่จำเลยก็ถูก จับและควบคุมตัวอยู่ที่หน้าบ้านนั่นเองแล้ว ยังได้ความว่าการพบธนบัตรในช่องปลาก็ เป็นเรื่องที่ในชั้นแรกสืบตำรวจตรี พ. ค้นพบเพียงคนเดียวก่อน แล้วจึงเรียกกำนันที่ เชิญมาเป็นพยานในการค้นมาดู หาใช่ว่าเป็นการค้นพบธนบัตรของกลางที่พบต่อ หน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยานดังที่ ป.วิ.อาญา มาตรา 102 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ พยานหลักฐานโจทก์เกี่ยวกับการค้นพบธนบัตร ของกลางซึ่งเจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนด จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่ศาลจะรับฟัง

การค้นที่สาธารณสถาน

-
- ▶ ป.วิ.อาญา มาตรา 93 โดยวางหลักว่า ห้ามมิให้ค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานดังนี้

-
- ▶ ฎีกาที่ 1082/2507 คั่นจำเลยกับพวกขณะยืนซุ่มซิบกันที่หลังสถานีรถไฟ โดยผู้คั่นเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ได้ติดตามคนร้ายปล้นทรัพย์หนีข้ามห้องที่มา และได้ร่วมกับตำรวจในห้องที่ทำการติดตาม และมีเหตุสงสัยอันควรที่จะทำการคั่น คือสงสัยว่าจะมีอาวุธปืนและของผิดกฎหมาย เช่นนี้ ทำการคั่นจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายคั่น
 - ▶ ฎีกาที่ 883/2520 (ประชุมใหญ่) ห้องโถงในสถานการค้าประเวณีผิดกฎหมายเวลาแขกมาเที่ยว เป็นสาธารณสถานซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ พลตำรวจมีอำนาจคั่นโดยไม่ต้องมีหมายคั่นตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 93 จำเลยขัดขวาง เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 140 พลตำรวจจับได้